

VLAAMS PARLEMENT

vergadering **C288 – LEE43**
zittingsjaar 2009-2010

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Onroerend Erfgoed

van 6 juli 2010

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Gwenny De Vroe tot mevrouw Joke Schauvliege,
Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de resultaten en
conclusies van de rondetafels over het afvalbeleid 3

■

Voorzitter: de heer Bart Martens

Vraag om uitleg van mevrouw Gwenny De Vroe tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de resultaten en conclusies van de rondetafels over het afvalbeleid

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Mevrouw Gwenny De Vroe: Voorzitter, minister, collega's, op 19 januari hebben we in de commissie een bijzonder interessante hoorzitting gehouden over de capaciteit voor afvalverwerking in Vlaanderen. Niet alle deelnemers zaten toen op dezelfde golflengte, maar dat was een beetje te verwachten.

Minister, u kondigde aan dat u rondetafels zou organiseren met alle betrokken actoren zoals de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVS), Interafval en de Federatie van Bedrijven voor Milieubeheer (FEBEM). Met die rondetafels wilt u een gezamenlijk voorstel uitwerken over welk beleid het Vlaamse Gewest zou moeten voeren. De uitgangspunten waren het rapport van de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) over de actualisatie van de Vlaamse verwerkingscapaciteit en nieuwe elementen zoals de economische recessie en de plannen die ruchtbaarheid kregen voor nieuwe verwerkingsinstallaties.

In de commissie van 20 april was het afvalbeleid opnieuw aan de orde. Toen stelde mevrouw Taeldeman er ook een vraag over. U verklaarde toen dat er drie rondetafelgesprekken hadden plaatsgevonden tussen de diverse actoren en de OVAM. U zei toen dat iedereen erkent dat de cijfers geen exact beeld geven, maar dat de gevolgde benadering de best mogelijke inschatting geeft. Het resultaat van de oefening was dat de verwerkingscapaciteit in Vlaanderen op dit ogenblik in evenwicht is met het afgebakende aanbod brandbaar afval. Maar over wat er in de toekomst moet gebeuren, had u niet zo goed nieuws. U moest toegeven dat daarover geen consensus kon worden bereikt tussen de deelnemers aan het overleg. U wilde toen niet ingaan op de redenen die werden aangedragen voor de meningsverschillen. U had de verslagen toen nog niet grondig kunnen doornemen omdat u ze nog maar net had ontvangen en u wilde eerst alles zelf op een rijtje zetten vooraleer u verder knopen zou doorhakken.

Minister, ik heb er uiteraard alle begrip voor dat u tijd neemt om een degelijke afweging te maken vooraleer u tot beslissingen komt, maar anderzijds neemt het ongeduld toe in deze commissie, maar ook bij alle betrokken actoren en bij alle burgers die om een of andere reden bezorgd zijn over de toekomst van de Vlaamse afvalverbranding en de locaties van de verwerkingsinstallaties en ook bij de gemeentebesturen.

Minister, kunt u meer uitleg geven over de meningsverschillen en het gebrek aan consensus tussen de deelnemers aan de rondetafels? Welke standpunten nemen de verschillende actoren in? Hebt u die standpunten al kunnen evalueren? Welke argumenten zult u laten doorwegen? Tegen wanneer meent u definitieve knopen te zullen doorhakken?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mevrouw De Vroe, uw vraag geeft me de mogelijkheid om een en ander te duiden. Het is al gezegd dat er geen consensus bereikt is tussen de verschillende deelnemers aan het overleg. Het belangrijkste geschilpunt in de discussie was de schaal waarmee het Vlaamse beleid inzake de verbranding van huishoudelijk en aanverwant bedrijfsafval rekening moet houden. Ik zal dat wat toelichten.

FEBEM en Voka, twee deelnemers aan de rondetafel, stellen dat de afvalverbrandingsmarkt een internationale dimensie bezit die nog aan belang zal winnen wanneer de grenzen voor brandbare bedrijfsafvalstoffen vanaf 2011 zullen opengaan. In die gewijzigde context zal een beperking of uitbreiding van de verbrandingscapaciteit in Vlaanderen geen of weinig effect hebben op de materiaalrecyclage. Voor de afvalstoffen waarvoor de grenzen open zijn, moet wel het ondernemingsinitiatief worden gerespecteerd. FEBEM en Voka vragen dat er eerst duidelijkheid wordt gecreëerd voor welke afvalstoffen precies de grenzen gesloten blijven en

voor welke ze open zullen gaan, en wat Vlaanderen onder het begrip ‘gemengd stedelijk afval’ verstaat.

Andere gesprekspartners, de VVSG, Interafval en Bond Beter Leefmilieu (BBL), zijn van oordeel dat zelfs binnen de internationale context een uitbreiding van de Vlaamse verbrandingscapaciteit een ernstige druk op het vernieuwd materialenbeleid zal uitoefenen. Dat beleid zal volgens hen kiezen voor materiaalrecyclage boven verbranding. Dat is een terechte vaststelling. Daar leiden ze uit af dat er voldoende capaciteit is. Daarom houden de VVSG, Interafval en de BBL sterk vast aan een beperking van de verbrandingscapaciteit.

De eerste prioriteit van het afvalbeleid, zoals in mijn beleidsnota staat en hier al herhaalde malen is gezegd, is de overgang naar een duurzaam materialenbeleid. Bijkomende verbrandingscapaciteit mag dit uiteraard niet in gevaar brengen. Anderzijds moeten we ook rekening houden met het effect van de nieuwe kaderrichtlijn Afval, waardoor de grenzen voor een aantal afvalstromen zullen opengaan. Hierdoor is het moeilijk om binnen Vlaanderen voor deze afvalstromen aan capaciteitsplanning te doen. De inventarisatieoefening die de OVAM heeft gemaakt, gaat verder dan de afvalstromen en verwerkingsinstallaties die vervat zijn in het huidige plan ‘Milieuverantwoord beheer van huishoudelijke afvalstoffen’. Dat is enerzijds logisch omdat de strikte scheiding van de verschillende stromen heel moeilijk is.

Bepaalde stromen vragen specifieke verwerkingstechnieken, maar met sommige installaties kunnen ook andere afvalstromen verwerkt worden. Dit is bijvoorbeeld het geval voor shredderafval dat nu nog gestort wordt, dat niet in de roosterovens kan worden verwerkt, maar wel in een wervelbedoven. In de bestaande wervelbedovens worden op dit ogenblik echter andere afvalstoffen verbrand, die gedeeltelijk ook in de bestaande roosterovens zouden kunnen worden verwerkt. Anderzijds maakt de uitbreiding van de inventarisatie het echter ook moeilijk om de vergelijking te maken met de cijfers uit het plan.

De Europese kaderrichtlijn Afvalstoffen biedt een mogelijkheid om het zelfvoorzieningsprincipe toe te passen voor de categorie ‘gemengd stedelijk afval’. In de richtlijn is er voor dit begrip echter geen definitie opgenomen. Daar zit een addertje onder het gras. Dat betekent dat we bij de omzetting van de kaderrichtlijn een zekere vrijheid genieten om dit begrip zelf te definiëren. Dat moet gebeuren in het nieuwe Materialendecreet, zoals tijdens en naar aanleiding van de hoorzitting in deze commissie al werd meegedeeld.

Welke afvalstromen willen we in Vlaanderen houden, zodat we niet afhankelijk worden van buitenlandse verwerkingsinstallaties en we de rentabiliteit van de bestaande Vlaamse installaties maximaal kunnen waarborgen? In afwachting hiervan is het moeilijk om te bepalen wat de minimale verbrandingscapaciteit is die we in Vlaanderen nodig hebben. In dit kader is het ook aangewezen om geen uitspraken te doen over de verschillende projecten voor verbranding en energetische valorisatie van afvalstoffen die op dit ogenblik lopen. Ik zal dat dan ook niet doen.

Tegen het einde van het jaar zal er hopelijk meer duidelijkheid zijn over het begrip gemengd stedelijk afval, zullen we beter kunnen nagaan in welke mate het herstel van de economie voortgaat en eventueel een invloed heeft op de afvalproductie, en zullen we ook meer inzicht hebben op de manier waarop onze buurlanden het zelfvoorzieningsprincipe invullen.

De principes die ik in de beleidsnota verwoord heb, zullen overeind blijven: Vlaanderen moet blijven beschikken over een performante verbrandingscapaciteit met een zo hoog mogelijk energetisch rendement, afgestemd op het Vlaamse aanbod van te verbranden afvalstoffen. De invulling van de nodige capaciteit zal worden beoordeeld volgens volgende criteria: milieu-impact, maximale aanwending van energie en warmte, transportmodi voor aan- en afvoer van de afvalstoffen, ligging ten opzichte van de plaats van productie van de afvalstoffen en het vermijden van monopolievorming.

Ik wil er ook geen twijfel over laten bestaan dat Vlaanderen ondertussen verder blijft inzetten op het maximaal sluiten van de materiaalkringlopen. Dit zal duidelijk tot uiting komen in het

nieuwe Afval- en Materialendecreet. Dat krijgt een nieuwe inslag: het wordt een Materialendecreet, en niet louter een Afvaldecreet. Dat wordt voorbereid en zal ongetwijfeld nog uitgebreid in deze commissie worden besproken. Een samengaan van recyclage en energetische valorisatie van afvalstoffen die op dit ogenblik niet voor recyclage in aanmerking komen, is mogelijk.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Mevrouw Gwenny De Vroe: Ik dank u voor uw antwoord, minister. Ik heb niet alles kunnen verstaan, misschien scheelt er iets aan het geluidssysteem hier. Ik zal uw tekst nog eens aandachtig moeten lezen.

Ik heb wel begrepen dat u eind dit jaar meer duidelijkheid zult hebben over het herstel van de economie. Dan zult u definitief knopen doorhakken.

Ik ben het met u eens dat het maximale sluiten van de materialenkringloop ermee samenhangt en dat duurzaam materialenbeheer van groot belang is. Daarom hebben we straks die gedachtewisseling.

Voor de betrokkenen, de actiegroepen en dergelijke is het van groot belang dat hier beslissingen worden getroffen over de verbrandingscapaciteit en -ovens. Er moet een richting worden gekozen. Ik vind dat u dit jaar nog knopen moet doorhakken.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Minister, ik heb sterk de indruk dat u na meer dan een half jaar niet verder gekomen bent dan de conclusie dat het allemaal in een internationale context zit. Het verbaast me dat u na zoveel hoorzittingen en discussies in deze commissie nog altijd geen visie hebt ontwikkeld rond dit probleem. De vraag is meermaals gesteld, en niet alleen vanuit mijn fractie: is er een moratorium mogelijk op verbrandingsovens of op de capaciteit ervan? In het buitenland doet men dat. Misschien hebt u nog andere oplossingen in petto. Het verbaast me dat u na meer dan een half jaar niet verder komt dan “we leven in een internationale context”.

U bent voorzitter van de Europese Milieuraad. Ik had daarom verwacht dat u iets meer visie op Europees niveau zou hebben. U wilt duurzaam materialenbeheer op de agenda plaatsen. Ik sta daar voor 100 percent, achter maar ik merk in uw antwoord niets nieuws. Ik hoor een eventuele deadline: eind dit jaar zal er wat meer duidelijkheid zijn. Ik vind het flagrant dat u na meer dan een half jaar en al die rondetafels niet meer visie hebt ontwikkeld.

De heer Bart Martens: Minister, heb ik het goed begrepen dat een en ander zal worden uitgeklaard in het Materialendecreet dat de omzetting wordt van de kaderrichtlijn Afval? De definitie van gemengd stedelijk afval moet daarin worden bepaald. Er moet in staan dat wat vrijkomt na uitsorteren of voorbehandelen van stedelijk afval als calorisch eindproduct, het statuut van stedelijk afval al dan niet verliest. Dat bepaalt of het kan worden geëxporteerd.

We gaan dat ontwerp van decreet dit jaar nog bespreken en erover stemmen in het parlement. Als ik het goed voorheb, moet ook de Europese kaderrichtlijn eind dit jaar zijn omgezet. Als we een beetje aan ‘retroplanning’ doen, zal er kort na het reces een eerste principiële goedkeuring door de Vlaamse Regering moeten volgen. Dan zullen we zicht krijgen op uw visie. Dan zullen we weten in welke mate u het toepassingsgebied van die kaderrichtlijn juist gaat vastleggen.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega’s, uiteraard is het de bedoeling om die richtlijn tijdig om te zetten.

Mijnheer Sanctorum, u moet weten wat u wilt. Vorige keer hebt u mij gevraagd hoe het nu zat en wat ik ging doen met het duurzaam materialenbeheer. We hebben de beslissing genomen om daar een ontwerp van decreet rond te maken. Alle aspecten van het afvalbeleid

zullen daarin worden verwerkt. Nu is het weer niet goed, nu is er geen visie. Wat vraagt u eigenlijk? Waar wilt u naartoe?

We hebben ons geëngageerd voor één allesomvattend ontwerp van decreet. Er komt een afgelijnde definitie van gemengd stedelijk afval. Dat zal dit jaar rond zijn.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■